

Igen tisztelt Professor Úr!

(MM 37-13921)

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Coaknem pontatlan hírekét éve, 1947 augusztus-
szeptember 18-án abban a megtiszteltetésben volt
régiem, hogy felkereshettem Önt lakásán. Le-
hetetlen arra gondolnom, hogy Ön emlékezzen
a 21-éves végzőshallgatóra, aki naivan és el-
fogultan rabolta el az fél óráját és végül
néhány könyv dedikált példányával boldogan
távozott. Azóta változtak az idők és én jöcs-
kán változtam velük: voltam újságíró, segéd-
munkás, technikus, esti egyetemi hallgató, párttag,
tagjelölt, fegyelmeivel kijárt — most pedig végzős-
mérnök vagyok, párttagkülső, kevesebb faggal,

hajjal és illúzióval... — de az Ön iránti tiszteltem mit sem változott, jellehet nem mindig tudom követni, hiszen nem vagyok hivatalosan, de még csak rendszeresen sem foglalkoztam filozófiával.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Ez a tisztelet indít arra, hogy ismét zavarni merészeljem és megkérjem: engedje meg, hogy ismét felkeressem. Tudom, idő is drága, hiszen a munkám van száma, ezért természetesen csak pár perc gondolkodás arra, hogy azt a néhány könyvet amelyet ajánl magam tudtam nyerni, de-

díktás céljától Ön elé tihessen.

Szíves - s remélhetőleg igenlő - választ

Civa

maradok tisztelő híve:

Bp. 1959. VIII/12

Pető Gábor

Budapest, II. Tölgyfa u. 14.

Telefon: 160 - 971

MTA FIL. IR.
Lukács Arch.

Bp.1968.ápr.16.

Lukács György akadémikusnak,
B u d a p e s t.

L-70/73

Tisztelt Uram!

Elnézését kérem, hogy igénybeveszem drága idejét, de engedje meg, hogy ráirányítsam ^{figyelmét} vagy inkább emlékeztessen - egy rút irodalmi merényletre, amely mellett a magyar irodalmi közélet - számomra, kívülálló számára teljesen érthetetlen módon - szó nélkül ment el.

Arról a nyílt levélről van szó, amely a Magyar Nemzet 1967 augusztus 30-i számában jelent meg Dutka Ákos tollából. A Holnap e különben érdemes veteránja Rosszijanov Ady-könyve alkalmából az említett napilap hasábjain szerényen "nagy tanu"-nak nevezve önmagát "matrac-sirjából" hozzászól "a negyvenéves /?/ áldatlan Ady-vitához", jóllehet - mint ő maga is beismeri - nem tud oroszul, tehát Rosszijanov könyvéből csak annyit tud, amennyit a Magyar Nemzet két munkatársa, ill. cikkírója elébe tárt, márpedig ezek egyike /Sós Endre/ tudtommal szintén nem tud oroszul. Mindezek után Dutka Ákos megállapítja, hogy "végre, negyven év után megszólalhatott az igazság, mégpedig Moszkvából". Úgy gondolom, Önt, aki - ugyancsak Moszkvából - Ady ügyében már kimondott fontos igazságokat, érdekelni fogja, hogy Dutka - miközben saját versét idézi! - önmagát Ady védelmezőjének kiáltja ki, még hozzá a "magyar filológus irodalomcsonkitók"-kal szemben, s e globális és így is igaztalan vádat megtoldja egy konkrét támadással, nevére nevezve "csonkitóként" Földessy Gyulát.

De elnézését kérem e referálásért; mellékelten bátorkodom elküldeni Dutka levelének teljes szövegét. Egy pillanatig sem gondolom, hogy az Ön idejét kellene arra pazarolni, hogy valamely folyóirat vagy lap hasábjain kiossa a jól megérdemelt irodalmi pofonokat Dutkának; ágyuval nem érdemes bölömbikára lőni. De bizonyára akad majd irodalmár, aki - ha Ön, mint remélem, osztva felháborodásomat, elejtette egy szót, - megírja majd a cikket. Jobb későn, mint soha.

Végezetül engedje meg, hogy mentségemre néhány szót felhozzak, amiért Önhöz fordulok. Ön aligha emlékezhet rám: kétszer volt módomban tiszteletet tenni Önnél, azzal a céllal, hogy dedikálja nekem néhány könyvét; először 1947 augusztusában, másodszor 1959 szeptemberében. Először egyetemi hallgató voltam /vegyész/, másodszor az újságírástól kibukva ~~vegyész~~ vegyész. Bár nem vagyok irodalmár, még kevésbé képzett filozófus, Önnek számos írása elhatározó módon befolyásolta életemet és gondolkodásomat, s ha az Esztétikát vagy Az ész trónfosztását nem is tudom követni, vagyok változatlanul

tisztelő híve
Péteri János Péter
Bp. II. Tölgyfa u. 14.

Bp.1971.III.11.

L u k á c s G y ö r g y akadémikus,
BUDAPEST.

Tisztelt Lukács elvtárs!

Engedje meg, hogy mellékelten másolatban bemutassam Önnek azt a cikket, amelyet Illyés Gyula legutóbbi, Önhöz intézett Népszabadság-beli levelével kapcsolatban írtam.

Nagyon szeretném tudni, mi az Ön véleménye a cikkben mondottakról, és a cikk megjelentetéséről.

Mivel I.Gy.levele a Népszabadságban jelent meg, természetes, hogy azt szeretném, ha ez a cikk is ott látna napvilágot. Ezért elküldtem Pándi Pálnak. Bár neki írt - másolatban ugyancsak mellékeltem - levelemben igyekeztem minden érvet összefoglalni cikkem megjelentetésének szükségessége mellett, megvallom, nem vagyok derülátó. Természetesen nem Pándira gondolok, de azt kell mondanom: nem Zsolt Béla volt az utolsó, aki - mint Ön oly találóan írta róla - "ha zsidóról van szó, egyszerre elveszti kritikai éleslátását" csak hogy manapság ez egyrészt nem nyilvánul meg olyan enfant terrible-i szókimondással, mint Zsoltnál, másrészt pedig -- éppen ellenkező előjellel történik többnyire...

Szives válaszát várva maradok továbbra is

tisztelő hiva:

Pető Gábor Pál

/Pető Gábor Pál/

ujságíró

Budapest II.,

Tölgyfa u.14.V.15.

P.S. Hálás lennék, ha újból megengedné, hogy felkeressem Önt és dedikációt kérjek újabb munkáinak birtokomban lévő köteteibe. Ez volna a harmadik alkalom: a dedikációk tanúsága szerint 1947. augusztus 18-án és 1959. szeptember 20-án már volt részem ebben a megtiszteltetésben.

MTA FIL. INT.

Lukács Arch.

Bp.1971.márc.11.

P á n d i P á l elvtársnak,
a Népszabadság kulturrovata
vezetőjének.

Kedves Pándi elvtárs!

Mellékelten küldök egy cikket, abban a reményben, hogy közlésre érdemesnek fogod tartani.

Ehgedd meg, hogy cikkemhez némi magyarázatot fűzök.

Tudom, hogy a téma - a személy /Illyés/ és a tárgy /antiszemizmus/ miatt egyaránt - nagyon "rázós". Megam is úgy gondoltam, nem is illő, hogy éppen én, egy ismeretlen s nem is az irodalom területén működő újságíró vessem föl ezt a kérdést. Illyés levelének megjelenése óta azonban csak teltek-multak a hetek -- és "a többi néma csönd", holott egészen bizonyos, hogy sokan, nyilván Te is, épp úgy ismerik ezt a dolgot, mint én. De mivel senki nem szólt, úgy érzem, nem hallgathatok.

Ha Illyés Gyula nem veti föl ezt a kérdést, sem énnekem, sem másnak eszébe sem jut foglalkozni vele. Mivel azonban fölvetette, és igy - ezt hiszem, nem lehet hallgatással elismerni helyességét. Ma, amikor a szocialista államoknak Izraellel kapcsolatos politikája miatt kül- és belföldön gyakran hall az ember antiszemizmusról, annak megtűréséről - nem volna politikus megengedni, hogy Illyés makacsul ragaszkodjon egykori hibájához /hogy enyhén fejezzem ki magamat/, sőt, még nagyon ügyes módszerrel ki is mossa magát. ~~xxxx~~

Nagyon remélem, hogy ezek a megfontolások rábirnak majd Téged és a Népszabadság többi vezetőjét, hogy cikkemnek helyet adjatok. Ha ezt nem tartanátok lehetségesnek, kérlek, küldd vissza a kéziratot, mert bár természetesen az volna kívánatos, hogy a cikk ugyanott jelenjen meg, ahol az inkriminált irás, de ebben az esetben másutt próbálom megjelentetni.

Tisztelettel üdvözlő:

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

/Pető Gábor Pál/